

SER-advies over pensioen en medezeggenschap

Vijf vragen over instemmingsrecht OR

De medezeggenschap bij pensioenregelingen is toe aan vernieuwing. De SER heeft hierover eind juni een advies uitgebracht: het advies Instemmingsrecht OR over de arbeidsvoorwaarde pensioen. Vijf vragen over de kern van het advies.

TEKST Loek Kusiak FOTO Shutterstock, SER

1. Welke bevoegdheden heeft de ondernemingsraad (OR) als het over pensioen gaat ?

De OR heeft nu een instemmingsrecht in de arbeidsvoorwaarde pensioen. Maar dat recht is versnipperd geregeld: het zit in de Wet op de ondernemingsraden (WOR), de Pensioenwet, de 'Principes voor goed pensioenfondsbestuur' en sinds 1 juli 2014 ook in de Code Rechtstreeks verzekerde regelingen. De OR heeft instemmingsrecht bij een voorgenomen besluit van de werkgever tot vaststelling, wijziging of intrekking van een pensioenregeling die door een verzekeraar of een premiepensioeninstelling (PPI) wordt uitgevoerd.

Toch zijn er ook situaties waarin de OR niets te zeggen heeft over een verandering van de afspraken over het pensioen van de werknemers. Wanneer een pensioen is geregeld via een verplicht bedrijfstakpensioenfonds, zoals in de bouw of

de metaal, is er geen probleem. De medezeggenschap is dan gegarandeerd via de vakbonden die bij deze veranderingen betrokken zijn. Maar als het pensioen door de werkgever via een ondernemingspensioenfonds wordt geregeld (zoals bij Shell of Philips), heeft de OR daar niet altijd een rol in. Dat geldt ook bij werkgevers die zich vrijwillig aansluiten bij een pensioenfonds dat in de cao is geregeld.

Het instemmingsrecht geldt in die situaties alleen voor het vaststellen of intrekken van de afspraken over pensioenen. Bij het wijzigen van deze afspraken geldt het instemmingsrecht niet, tenzij sociale partners betrokken zijn bij de wijziging. Bij het wijzigen van een pensioenregeling gaat het vaak om zaken als de vaststelling van de premie, uitkering of kapitaal, of nadere eisen voor partnerpensioen en het toekennen van toeslagen. →

2. Wat wil staatssecretaris Jetta Klijnsma (SZW) veranderen?

De historisch gegroeide verschillen in instemmingsrecht bij de diverse pensioenuitvoerders leiden tot een verbrokkeld en weinig eenduidig geheel. In de praktijk lopen de inhoud van de pensioenovereenkomst en de uitvoering ervan vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst, vaak door elkaar heen. Dat maakt de medezeggenschap ondoorzichtig. De staatssecretaris wil het instemmingsrecht bij pensioenregelingen vereenvoudigen en verhelderen. De lacune bij het instemmingsrecht moet dus worden opgelost. De OR moet volgens Klijnsma instemmingsrecht krijgen, ongeacht het type pensioenuitvoerder, bij het vaststellen, wijzigen of intrekken van een pensioenregeling.

3. Heeft de vernieuwing van het instemmingsrecht iets te maken met het lopende pensioendebat?

Door de kredietcrisis is ons pensioenstelsel onder druk komen te staan.

Het kabinet vindt dat het vertrouwen in de houdbaarheid en de betaalbaarheid van ons pensioen moet terugkeren. 2014 is wat dat betreft een belangrijk jaar. Een deel van de in gang gezette veranderingen wordt als 'groot onderhoud' gezien. Zo komt er een aanpassing van de Pensioenwet op het onderdeel 'uitvoering' en moet de communicatie naar werknemers en gepensioneerden worden verbeterd. Vanaf 1 juli 2014 is ook de volledige wetgeving van kracht voor versterking van het bestuur van pensioenfondsen. Dit laatste heeft mogelijk direct invloed op de medezeggenschap rond pensioenregelingen. Alle reden dus om opnieuw naar het instemmingsrecht te kijken.

4. Wat zijn de belangrijkste aanbevelingen in het SER-advies?

De SER is van mening dat de formulering 'regeling met betrekking tot een pensioenverzekering' in de WOR duidelijker kan. Dat moet veranderd worden in 'regelingen met betrek-

king tot een pensioenovereenkomst'. Hierdoor krijgt de ondernemingsraad instemmingsrecht bij het vaststellen, wijzigen of intrekken van regelingen voor een pensioenovereenkomst, ongeacht de pensioenuitvoerder. Dit houdt in dat artikel 27 van de WOR moet worden aangepast. Het effect is een belangrijke versterking van de medezeggenschap.

Omdat de grens tussen de inhoud (de pensioenovereenkomst) en de uitvoering van de pensioenregeling (de uitvoeringsovereenkomst) niet zo helder is, adviseert de SER om de werkgever en de OR zelf te laten bepalen welke onderdelen van de uitvoering deel uitmaken van de inhoud van de pensioenovereenkomst. Is zo'n afspraak eenmaal gemaakt, dan is een besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van die uitvoeringsaspecten ook instemmingsplichtig.

Ook vindt de SER dat de ondernemer een informatieplicht moet krijgen wanneer de uitvoeringsovereenkomst wordt gewijzigd. De OR kan

Laat werkgever en OR zelf bepalen welke onderdelen van de uitvoering tot de inhoud van de pensioenovereenkomst behoren.

Het instemmingsrecht van de OR is versnipperd geregeld

dan nagaan of en in hoeverre deze veranderingen van invloed zijn op de arbeidsvoorwaarde pensioen.

De SER wijst de ondernemer en de OR ook op bestaande rechten die vaak niet of onvoldoende gebruikt worden, zoals het recht op scholing en vorming, het raadplegen van deskundigen en het maken van afspraken over extra instemmingsrechten in een ondernemingsovereenkomst. De WOR geeft de OR en de werkgever namelijk de vrijheid om nadere afspraken te maken over uitbreiding van instemmingsrechten – de zogenoemde bovenwettelijke instemmingsrechten. Daarnaast kan de OR met definitieve instemming met veranderingen in de pensioenovereenkomst wachten totdat de pensioenovereenkomst volgens de OR op juiste wijze in de uitvoeringsovereenkomst is vertaald.

5. Hoe gaat het nu verder met het advies?

De staatssecretaris zal binnen enkele maanden op het advies reageren. Zij gaat er dan verder mee aan de slag, evenals de werkgevers, bonden, pensioenuitvoerders en de OR. Ook voor de SER-commissie Bevordering Medezeggenschap ligt er een taak. De commissie zal dit najaar een voorlichtingsdocument opstellen dat de rol van de OR en de ondernemer rond het pensioen verheldert. ■

Het complete advies is te vinden op www.ser.nl, onder Publicaties/Adviezen.